

EL GÈNERE *ENTOLOMA* (FR.) P. KUMM. A CATALUNYA. I. NOTES FLORÍSTIQUES

L. LLORENS-VAN-WAVEREN i J. LLISTOSELLA

Departament de Biologia Vegetal, Unitat de Botànica, Universitat de Barcelona. Diagonal 645, 08028 Barcelona

l_lorens@ub.edu, jllistosella@ub.edu

RESUM. El gènere *Entoloma* (Fr.) P. Kumm. a Catalunya. **I. Notes florístiques.** Es presenten les dades florístiques de 31 tàxons del gènere *Entoloma* (Fr.) P. Kumm. recol·lectats a Catalunya en els darrers anys. Entre les espècies citades, destaquem per la seva novetat o raresa *Entoloma atlanticum* G. Tassi, *E. rubrobasis* Noordel., *E. turci* (Bres.) M.M. Moser i *E. venosum* Gillet.

Paraules clau: Basidiomicets, *Entoloma*, Catalunya, Espanya.

SUMMARY. The genus *Entoloma* (Fr.) P. Kumm. in Catalonia. **I. Floristical data.** The floristics of 31 taxa belonging to the genus *Entoloma* (Fr.) P. Kumm. collected in Catalonia in the last years are recorded. Among the cited species, we highlight for their novelty or oddity *Entoloma atlanticum* G. Tassi, *E. rubrobasis* Noordel., *E. turci* (Bres.) M.M. Moser and *E. venosum* Gillet

Key words: Basidiomycets, *Entoloma*, Catalonia, Spain.

INTRODUCCIÓ

En el marc dels estudis sobre el gènere *Entoloma* (Fr.) P. Kumm. a Catalunya que estem duent a terme, presentem les dades florístiques referents a 31 tàxons d'aquest gènere recol·lectats en els darrers anys. Segons el Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya (LLISTOSELLA, 2006) i la bibliografia consultada, algunes de les espècies que citem cal considerar-les com a noves o molt rares a Catalunya. Per a cadascun dels tàxons donem la relació de les localitats on han estat trobats, indicant per a cadascuna el topònim complet, la quadrícula UTM de 1 (1 km, l'alçada, l'ecologia, així com la data de la recol·lecció, les persones que van recollir la mostra i la referència del plec de l'Herbari (BCN) del Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal de la Universitat de Barcelona, on estan dipositades les mostres.

CATÀLEG FLORÍSTIC

Entoloma atlanticum G. Tassi, *Bull. Soc. Mycol France*, 118 (2): 117 (2003).

MATERIAL ESTUDIAT. Baga de Molers, Saldes (Berguedà). UTM 31T 0398 4677; 950 m s.m.; *Pinus sylvestris* i *Buxus sempervirens*, en una clariana herbosa; 07-11-2005; leg. L. Llorens i M. Niell (BCN-LLVW1152).

Entoloma caeruleum (P.D. Orton) Noordel., *Persoonia* 11 (4): 470 (1982).

MATERIAL ESTUDIAT. El Molnell, Gisclareny (Berguedà). UTM 31T 0401 4680; 960 m s.m.; *Fagus sylvatica*, *Pinus sylvestris* i *Corylus avellana*; 07-09-2002; leg. L. Llorens i J. Llistosella (BCN-LLVW1038).

Entoloma cetratum (Fr.) M.M. Moser, *Kleine Kryptogamenflora*, Bd II b/2, ed. 4 (Stuttgart): 206 (1978).

MATERIAL ESTUDIAT. Arriu de Bordils, Canejan (Vall d'Aran). UTM 31T 0316 4741; 1390 m s.m.; Sobre fusta d'*Abies alba*; 25-08-2005; leg. M. Tabarés (BCN-LLVW1083).

Entoloma chalybaeum (Pers.) Noordel., *Nordic JI Bot.* 2 (2): 162 (1982).

MATERIAL ESTUDIAT. Arriu de Bordils, Canejan (Vall d'Aran). UTM 31T 0316 4741; 1390 m s.m.; prats; 25-08-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1067).

Entoloma conferendum (Britzelm.) Noordel. var *conferendum*, *Persoonia* 10 (4): 446 (1980).

MATERIAL ESTUDIAT. Bosc d'Aubàs, Portillón, Bossòst (Vall d'Aran). UTM 31T 0309 4738; 1350 m s.m.; *Abies alba*; 26-08-2005; leg. A. Rocabrana (BCN-LLVW1072).

Entoloma formosum (Fr.) Noordel., *Persoonia* 12 (4): 461 (1985).

MATERIAL ESTUDIAT. Cal Coix, Maçanet de la Selva (Selva). UTM 31T 0479 4622; 125 m s.m.; *Quercus ilex*; 24-11-2005; leg. A. Rocabrana (BCN-LLVW1178).

Entoloma griseocyaneum (Fr.) P. Kumm., *Führer Pilzk.*: 97 (1871).

MATERIAL ESTUDIAT. Serra de Rubió, Obaga de la Torreta, Rubió (Anoia). UTM 31T 0381 4613; 600 m s.m.; *Pinus halepensis* i *Quercus ilex*; 30-10-2005; leg. J.M. Lanau (BCN-LLVW1147).

Entoloma hirtipes (Schumach.) M.M. Moser, *Kleine Kryptogamenflora*, Bd II b/2, ed. 4 (Stuttgart): 206 (1978).

MATERIAL ESTUDIAT. Port del Cantó, Les Valls d'Aguilar- Soriguera (Alt Urgell- Pallars Sobirà). UTM 31T 0354 4692; 1740 m s.m.; clariana herbosa; 22-05-1998; leg. J.A. Ramirez (BCN-LLVW1173).

Entoloma incanum (Fr.) Hesler, *Nova Hedwigia*, Beih. 23: 147 (1967).

MATERIAL ESTUDIAT. La Roca foradada, Bellver de Cerdanya (Cerdanya). UTM 31T 0397 4684; 1640 m s.m.; *Abies alba* i *Pinus sylvestris*; 18-09-2003; leg. L. Llorens i J. Llistosella (BCN-LLVW1036).- L'Alou, Sant Agustí de Lluçanés (Osona). UTM 0427 4660; 820 m s.m.; *Pinus sylvestris*, *Quercus pubescens* i *Q. ilex*; 30-10-2005; leg. M. van Waveren i J. Llorens (BCN-LLVW1138).

Entoloma infula (Arnolds & Noordel.) Noordel., *Persoonia* 10 (4): 503 (1980).

MATERIAL ESTUDIAT. Solà de Mola, Josa i Tuixén (Alt Urgell). UTM 31T 0384 4675; 1525 m s.m.; *Pinus sylvestris*, en una clariana herbosa; 21-10-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1131).- Roca de Millet, Josa i Tuixén (Alt Urgell). UTM 31T 0387 4678; 1890 m s.m.; *Pinus mugo* ssp. *uncinata*; 29-09-2005; leg. J. Llistosella (BCN-LLVW1096).- Coll de les Tores, Josa i Tuixén (Alt Urgell). UTM 31T 0387 4677; 1995 m s.m.; *Pinus mugo* ssp. *uncinata*; 29-09-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1097).

Entoloma lepidissimum (Svrcek) Noordel., *Persoonia* 11 (4): 460 (1982).

MATERIAL ESTUDIAT. Goter de Sèrracorba, Canejan (Vall d'Aran). UTM 31T 0317 4743; 1350 m s.m.; Sobre rizoma d'una falguera, en en bosc d'*Abies alba* i *Fagus sylvatica*; 25-08-2005; leg. L. Llorens i J. Llistosella (BCN-LLVW1062).

Entoloma mougeotii (Fr.) Hesler, *Beih. Nova Hedwigia* 23: 158 (1967).

MATERIAL ESTUDIAT. El Jou, prop de Sant Corneli, Cercs (Berguedà). UTM 31T 040467; 750 m s.m.; clariana herbosa; 04-11-2005; leg. J. Girbal (BCN-LLVW1153).- Sant Maurici de la Quar, la Quar (Berguedà). UTM 31T 0413 4659; 920 m s.m.; *Pinus sylvestris*, *Corylus avellana* i *Buxus sempervirens*; 18-09-2004; leg. M. Tabarés (BCN-LLVW1015).

Entoloma nigroviolaceum (P.D. Orton) Hesler, *Persoonia* 11 (4): 471 (1967).

MATERIAL ESTUDIAT. Llac de Colomers, Naut Aran (Salardú) (Vall d'Aran). UTM 31T 0329 4721; 2150 m s.m.; *Abies alba*, en una clariana herbosa; 26-08-2005; leg. F. Caballero (BCN-LLVW1084).

Entoloma nitens (Velen.) Noordel., *Persoonia* 10: 252 (1979).

MATERIAL ESTUDIAT. Riu de Mola, prop de Tuixén, Josa i Tuixén (Alt Urgell). UTM 31T 0382 4675; 1210 m s.m.; *Pinus sylvestris*, en una clariana herbosa; 21-10-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1130).- Baga de la Mola, Gósol (Berguedà). UTM 31T 0386 4675; 1915 m s.m.; *Pinus mugo* ssp. *uncinata*, clariana herbosa; 14-10-2005; leg. L. Llorens i J. Llistosella (BCN-LLVW1116 i BCN-LLVW1117).- Torrent de l'Abeurador, Bellver de Cerdanya (Cerdanya). UTM 31T 0395 4685; 1560 m s.m.; *Pinus sylvestris* i *Buxus sempervirens*, marge del camí; 27-10-2005; leg. L. Llorens i A. Coloma (BCN-LLVW1142).

Entoloma olorinum (Romagn. & J. Favre) Noordel., *Persoonia* 10: 260 (1979).

MATERIAL ESTUDIAT. Bosc de Sequers, Meranges (Cerdanya). UTM 31T 0398 4701; 1800 m s.m.; *Pinus sylvestris*; 15-09-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1085).

Entoloma placidum (Fr.) Zerov, in Zerov & Peresipkin, *Viznachnik Ukraini* 5 Basidiomycetes: 104 (1979).

MATERIAL ESTUDIAT. Pla de les Bruixes, Portillón, Bossòst (Vall d'Aran). UTM 31T 0308 4737; 1250 m s.m.; *Abies alba* i *Fagus sylvatica*; 26-08-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1073).

Entoloma poliopus (Romagn.) Noordel. var. ***discolor*** Noordel., *Persoonia* 12 (4): 460 (1985).

MATERIAL ESTUDIAT. El Jou, prop de Sant Corneli, Cercs (Berguedà). UTM 31T 040467; 750 m s.m.; clariana herbosa; 04-11-2005; leg. J. Girbal (BCN-LLVW1154).

Entoloma politoflavipes Noordel. & Liiv, *Persoonia* 15 (1): 29 (1992).

MATERIAL ESTUDIAT. Tartera roja, Ger (Cerdanya). UTM 31T 0402 4702; 2150 m s.m.; *Pinus mugo* ssp. *uncinata*; 15-09-2005; leg. L. Llorens i J. Llistosella (BCN-LLVW1086).

Entoloma pseudoturci Noordel., *Persoonia* 12 (3): 215 (1984).

MATERIAL ESTUDIAT. Arriu de Bordils, Canejan (Vall d'Aran). UTM 31T 0316 4741; 1390 m s.m.; prats; 25-08-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1065 i BCN-LLVW1066).

Entoloma rhodopolium (Fr.) P. Kumm. var. ***rhodopolium***, *Führer Pilzk.*: 98 (1871).

MATERIAL ESTUDIAT. La Font de la Bodellera, Collserola, Barcelona (Barcelona). UTM 31T 0425 4585; 400 m s.m.; *Quercus ilex*; 11-11-2005; leg. M. Tabarés (BCN-LLVW1164).- Bosc d'Aubàs, Portillón, Bossòst (Vall d'Aran). UTM 31T 0309 4738; 1350 m s.m.; *Abies alba* i *Fagus sylvatica*; 26-08-2005; leg. Corsino (BCN-LLVW1075).- Artiga de Lin, Vielha e Mijaran (Vall d'Aran). UTM 31T 0312 4727; 1650-1750 m s.m.; *Fagus sylvatica*; 24-08-2005; leg. J. Vazquez (BCN-LLVW1061).- Bosc deth Borrut, Les (Vall d'Aran). UTM 31T 0315 4743; 1355 m s.m.; *Abies alba*; 25-08-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1064).- Arriu de Bordils, Canejan (Vall d'Aran). UTM 31T 0316 4741; 1390 m s.m.; *Abies alba*; 25-08-2005; leg. D. Ferrer (BCN-LLVW1068).- Funicular de la vall de Rencules, Naut Aran (Salardú) (Vall d'Aran). UTM 31T 0327 4723; 1850-1950 m s.m.; *Pinus mugo* ssp. *uncinata* i *Sphagnum*; 27-08-2005; leg. J. Llistosella (BCN-LLVW1079).- Santuari de Mare de Déu del Far, Dosrius (Maresme). UTM 31T 0455 4608; 500 m s.m.; *Quercus suber* i *Q. ilex*; 29-10-2005; leg. M.P. Hoyo i J.A. Ramírez (BCN-LLVW1145 i BCN-LLVW1146).

Entoloma rhodopolium (Fr.) P. Kumm. var. ***nidorosum*** (Fr.) Krieglst., *Beitr. Kennntn. Pilze Mitteleur.* 7: 65 (1991).

MATERIAL ESTUDIAT. Bosc d'Aubàs, Portillón, Bossòst (Vall d'Aran). UTM 31T 0309 4738; 1350 m s.m.; *Abies alba* i *Fagus sylvatica*; 26-08-2005; leg. A. Rocabrana (BCN-LLVW1069).- Can Bordoi, Llinars del Vallès (Vallès Oriental).

UTM 31T 0450 4608; 350 m s.m.; *Quercus ilex*, *Q. suber* i *Pinus pinea*; 24-10-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1137).- Ca l'Arenas, el Corredor, Dosrius (Maresme). UTM 31T 0454 4607; 510 m s.m.; *Castanea sativa*, *Quercus ilex* i *Q. suber*; 15-10-2005; leg. L. Llorens i J. Llistosella (BCN-LLVW1119).- *Ibid.*, 24-10-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1136).- El Trull, el Corredor, Vilalba Saserra (Vallès Oriental). UTM 31T 0457 4610; 470 m s.m.; *Quercus suber*, *Q. ilex* i *Erica arborea*; 15-10-2005; leg. L. Llorens i J. Llistosella (BCN-LLVW1120). *Ibid.*, 24-10-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1135).- Ca l'Agustí, Olzinelles, Sant Celoni (Vallès Oriental). UTM 31T 0460 4612; 300 m s.m.; *Quercus suber*, *Q. ilex* i *Castanea sativa*; 15-10-2005; leg. L. Llorens i J. Llistosella (BCN-LLVW1127).- Sota Sant Martí de Montnegre, Sant Celoni (Vallès Oriental). UTM 31T 0462 4612; 500 m s.m.; *Quercus suber* i *Q. ilex*; 15-10-2005; leg. L. Llorens i J. Llistosella (BCN-LLVW1128).

***Entoloma rhodopolium* (Fr.) P. Kumm. var. *pseudopolitum* Noordel., *Entoloma* s.l., Fungi Europaei vol. 5a (Saronno): 855 (2004).**

MATERIAL ESTUDIAT. Bosc d'Aubàs, Portillón, Bossòst (Vall d'Aran). UTM 31T 0309 4738; 1350 m s.m.; *Abies alba* i *Fagus sylvatica*; 26-08-2005; leg. A. Rocabrana (BCN-LLVW1074 i BCN-LLVW1071).

***Entoloma rubrobasis* Noordel., *Entoloma* s.l., Fungi Europaei vol. 5 (Saronno): 148 (1992).**

MATERIAL ESTUDIAT. Barranc de la Pega, Llavorsí (Pallars Sobirà). UTM 31T 0355 4699; 1700 m s.m.; *Pinus sylvestris*, *Abies alba* i *Betula pendula*; 18-09-2004; leg. C. Cortes (BCN-LLVW1006).

***Entoloma sericellum* (Fr.) P. Kumm., *Führer Pilzk.*: 97 (1871).**

MATERIAL ESTUDIAT. La Roca foradada, Bellver de Cerdanya (Cerdanya). UTM 31T 0397 4684; 1640 m s.m.; *Abies alba* i *Pinus sylvestris*; 18-09-2003; leg. L. Llorens i J. Llistosella (BCN-LLVW1037).

***Entoloma sericeum* (Bull.) Quéél., *Mém. Soc. Émul. Montbéliard*, Sér. 2 5: 119 (1872).**

MATERIAL ESTUDIAT. Sobrestany, Torroella de Montgrí (Baix Empordà). UTM 31T 0510 4658; 20 m s.m.; Dunes fixades amb *Pinus pinea*, *Quercus ilex* i *Cistus* sp.; 25-10-2005; leg. R. Poder, J.M. Lanau (BCN-LLVW1143).

***Entoloma serrulatum* (Pers.) Hesler, *Nova Hedwigia*, Beih. 21: 140 (1967).**

MATERIAL ESTUDIAT. Arriu de Bordils, Canejan (Vall d'Aran). UTM 31T 0316 4741; 1390 m s.m.; prats; 25-08-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1063).

***Entoloma sinuatum* (Bull.) P. Kumm., *Führer für Pilzfreunde* (Zwickau): 23, 97 (1871).**

MATERIAL ESTUDIAT. Santa Pellaia, Sant Sadurní de l'Heura (Baix Empordà). UTM 31T 0493 4642; 300 m s.m.; *Quercus suber*, *Erica arborea* i *Arbutus unedo*; 23-09-2005; leg. J.A. Ramirez (BCN-LLVW1169).- Cala Bona, Tossa de Mar (Selva). UTM 31T 0496 4620; 50 m s.m.; *Quercus suber* i *Q. ilex*, en una clariana herbosa; 11-10-2005; leg. X. Llimona (BCN-LLVW1114).

***Entoloma turci* (Bres.) M.M. Moser, *Kleine Kryptogamenflora*, Bd II b/2, ed. 4 (Stuttgart): 200 (1978).**

MATERIAL ESTUDIAT. Font del Cabrer, Gisclareny (Berguedà). UTM 31T 0398 4679; 1420 m s.m.; *Pinus sylvestris*; 07-11-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1151).

***Entoloma undatum* (Fr.) M.M. Moser, *Kleine Kryptogamenflora*, Bd II b/2, ed. 4 (Stuttgart): 211 (1978).**

MATERIAL ESTUDIAT. Baga de Montclar, Santa Cristina d'Aro (Baix Empordà). UTM 31T 0496 4627; 200 m s.m.; *Cistus* sp; 18-10-2005; leg. X. Llimona (BCN-LLVW1129).

***Entoloma venosum* Gillet, *Hyménomycètes* (Alençon): 403 (1876).**

MATERIAL ESTUDIAT. Pla de les Bruixes, Portillón, Bossòst (Vall d'Aran). UTM 31T 0308 4737; 1250 m s.m.; *Abies alba* i *Fagus sylvatica*; 26-08-2005; leg. L. Llorens (BCN-LLVW1076 i BCN-LLVW1077).- *Ibid.*, leg. A. Rocabruna (BCN-LLVW1078).

***Entoloma vernum* S. Lundell, *Svensk bot. Tidskr.* 31: 193 (1937).**

MATERIAL ESTUDIAT. Peguera, Figols (Berguedà). UTM 31T 0398 4668; 1600 m s.m.; *Pinus sylvestris*; 16-06-1998; leg. M.P. Hoyo (BCN-LLVW1175).- Fageda de Grèixer, Guardiola de Berguedà (Berguedà). UTM 31T 0404 4682; 1150 m s.m.; *Pinus sylvestris* i *Fagus sylvatica*; 28-04-2005; leg. J. Llistosella, L. Llorens, M. Niell (BCN-LLVW1057).

AGRAÏMENTS

Volem agrair a totes les persones que ens han acompanyat i ajudat a l'hora de recol·lectar les mostres. Agraïm també al Parc del Cadí-Moixeró (Generalitat de Catalunya) el haver-nos subvencionat part del nostre treball de camp. Aquest treball també ha estat finançat parcialment pel projecte CGL2005-04714/BOS, del Ministerio de Educación y Ciencia.

BIBLIOGRAFIA

- ARNOLDS, E. & M.E. NOORDELOOS (1979).- New taxa of *Entoloma* from grasslands in Drenthe, the Netherlands. *Persoonia*, 10 (Part 2): 283-300.
- BREITENBACH, J., & F. KRÄNZLIN (1995).- *Champignons de Suisse Tome. 4. Champignons à lames 2ème partie*; Mykologia Luzern (Luzern); 371 pàg.
- CHEYPE, J.-L. (2004).- Description de quelques Entolomes peu communs. *Bulletin Trimestriel de la Société Mycologique de France*, 120 ((1-4)): 335-354.
- CITÉRIN, M. (1995).- Etude comparee d'*Entoloma turci* et *E. pseudoturci*. *Documents Mycologiques*, 24 (96): 49-50.
- ESTEVE-RAVENTÓS, F. (2004).- Breves notas corológicas sobre algunos agaricales recogidos en el Macizo calcáreo Estremenho y pinar de Leiria (Estremadura, Beira Litoral, Portugal). *Boletín Sociedad Micológica de Madrid*, 28: 221-227.
- ESTEVE-RAVENTÓS, F. & G. MORENO (1990).- Contribución al estudio de los Agaricales del Sistema Central, I. Algunas especies de *Entoloma* (Fr.) Kummer. *Boletín Sociedad Micológica de Madrid*, 14: 143-159.
- ESTEVE-RAVENTÓS, F., J. VILA & J. LLISTOSELLA (1999).- Algunos *Entoloma* interesantes o poco conocidos de los Pirineos de Cataluña. *Revista Catalana de Micologia*, 22: 135-143.
- ESTEVE-RAVENTÓS, F., V. GONZÁLEZ & F. ARENAL (1996).- El género *Entoloma* (Fr.: Fr.) P. Kumm. (Agaricales) en los pisos alpino y subalpino del Parque Nacional de Ordesa y zonas limítrofes. *Lucas Mallada*, 8: 41-71.
- LLISTOSELLA, J. (2006). Mòdul Fongs. Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya. *Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona*. <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html>.
- LLORENS-VAN-WAVEREN, L. & J. LLISTOSELLA (2004).- Contribució a la flora dels Fongs del Parc Natural del Cadí-Moixeró (Catalunya). I. El gènere *Entoloma* (Fr.) P. Kumm. *Revista Catalana de Micologia*, 26: 165-176.
- MOSER, M.M. (1980).- *Guida alla determinazione dei funghi*, Saturnia; 565 pàg.
- NOORDELOOS, M. (1981).- Introduction to the Taxonomy of the Genus *Entoloma* sensu lato (Agaricales). *Persoonia*, 11 (2): 121-151.
- NOORDELOOS, M. (1982).- *Entoloma* subgenus *Leptonia* in Northwestern Europe, I. *Persoonia* 11 (4): 451-471.
- NOORDELOOS, M. (1987).- *Entoloma* (Agaricales) in Europe. *Nova Hedwigia* (Heft 91), J. Cramer, Berlin-Stuttgart; 418 pp.
- NOORDELOOS, M. (1992).- *Entoloma* s.l., Fungi Europaei 5. Giovanna Biella, Saronno 760 pàg.
- NOORDELOOS, M. (2004).- *Entoloma* s.l., Fungi Europaei 5a Giovanna Biella, Saronno; 1378 pp.
- NOORDELOOS, M.E. & V. LIIV (1992).- New taxa of *Entoloma* (*Basidiomycetes*, *Agaricales*) from Estonia and Karelia. *Persoonia*, 15 (1): 23-31.
- ROCABRUNA, A., M. TABARÈS, J. BALLARÀ & J. VILA (1994).- Primera aportació al coneixement de la micoflora dels Pirineus i Prepirineus de Catalunya. *Revista Catalana de Micologia*, 16-17: 47-86.
- TABARÈS, M. & A. ROCABRUNA (1991).- Aportación al conocimiento de los hongos de la sierra de Collserola y zonas próximas (Catalunya), II. *Revista Catalana de Micologia*, 14-15: 87-98.